

**Морфологічні зміни позапечінкових жовчних проток
в умовах експериментальної портальної гіпертензії
та її хірургічної корекції**

Первак І.Л., Вербицький В.В.

*Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця,
кафедра оперативної хірургії і топографічної анатомії,
кафедра паталогічної анатомії*

Відтворення в експерименті підпечінкової форми портальної гіпертензії (ПГ) методом ендоваскулярної оклюзії ворітної вени або шляхом звуження її просвіту призводить до розвитку у позапечінкових жовчних протоках (ППЖП) структурно-функціональних змін, які носять переважно компенсаторно-присосовний характер. Моделювання підпечінкового блоку портального кровообігу веде до розвитку застою у венозному апараті інтраорганного кровоносного русла ППЖП та порушення мікроциркуляції, при цьому виникає дистонія артерійних судин та склероз їх стінок, а також периваскулярний склероз.

При відтворенні експериментальної ПГ в ранні строки в інтрамуральній нервовій системі ППЖП розвиваються дистрофічні зміни, а починаючи з 90 доби зростає деструкція нервових структур у зв'язку з неспроможністю компенсаторно-присосовних процесів, що й веде до збіднення нейронами інтрамуральних гангліїв ППЖП.

Після хірургічної корекції синдрому ПГ шляхом мезентеріко-кавального шунтування відбувається короточасне гальмування деструктивних процесів в тканинах ППЖП, що частково уповільнює розвиток атрофічних процесів в слизовій оболонці та склеротичних в м'язовій, проте надалі дистрофічні процеси відновлюються.

Мезентеріко-кавальне шунтування на фоні ПГ тимчасово уповільнює розвиток дистрофічних та деструктивних процесів в інтрамуральній нервовій системі ППЖП, зменшує ступінь збіднення нейронами інтрамуральних гангліїв.

Структурні перетворення в шийці жовчного міхура, а також в дистальному відділі загальної жовчної протоки, включаючи сфінктер ампули, носять більш виражений та розповсюджений характер порівняно з іншими відділами ППЖП. Зміни у ППЖП не компенсують зростання деструктивних процесів у структурах жовчного міхура та загальної жовчної протоки. Мезентеріко-кавальне шунтування лише тимчасово поліпшує загальний стан експериментальної тварини, але не змінює пошкоджуючих наслідків портального блоку.